

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

hrvatski

Broj : 01 – 400 – 402/KD/03

**IZVJEŠĆE O REVIZIJI
USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2002. GODINU**

Sarajevo, srpanj 2003. godine

KAZALO

1.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
2.	NALAZI I PREPORUKE	4
2.1.	Sustav internih kontrola	4
2.1.1.	Pravila i procedure potrošnje	4
2.1.2.	Informacijski sustav	4
2.2.	Izvršenje proračuna	5
2.3.	Financijska izvješća i računovodstvo	6
2.3.1.	Tekući izdaci	6
2.3.2.	Kapitalni izdaci	6
2.3.3.	Popis - inventura	7
2.4.	Sredstva od donacija	7
3.	OSVRT NA IZVRŠENU REVIZIJU 2001.	8
4.	SAŽETAK	8

1. MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine izvršilo je reviziju finansijskih izvješća i značajnih odluka rukovodstva u **Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine**, (u daljnjem tekstu : Ustavni sud), za finansijsku 2002. godinu.
- 1.2. Rukovodstvo Ustavnog suda odgovorno je za efikasno poslovanje koje treba biti u suglasnosti sa zakonskom regulativom. Ova odgovornost uključuje podnošenje pouzdanih izvješća o poslovanju u godišnjem finansijskom izvješću.
- 1.3. Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o tim finansijskim sukladno općeprihvaćenim revizijskim standardima, te sukladno sa člankom 13. Zakona o reviziji finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH», br. 17/99) izvijestimo o sljedećem:
  - jesu li računi sastavljeni sukladno sa važećom zakonskom regulativom;
  - predstavljaju li godišnji računi odražavaju točan i istinit prikaz poslovanja tijekom godine i stanja na kraju godine;
  - o ekonomičnosti, efikasnosti i uspješnosti kojom je Ustavni sud koristio sredstva u obavljanju svojih funkcija;
- 1.4. Reviziju smo izvršili sukladno općeprihvaćenim revizijskim standardima i standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – INTOSAI («Službeni glasnik BiH», broj 5/01). Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i obavimo s ciljem postizanja razuman temelj za procjenu da li finansijska izvješća predstavljaju točan i istinit prikaz poslovanja tijekom godine. Stoga je revizija ispitivala uzorak značajnih transakcija i odluka rukovodstva.

Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razuman temelj za naše mišljenje.

Ured za reviziju izražava rezervu na finansijska izvješća Ustavnog suda za 2002. godinu u vezi stavki koje se odnose na sljedeće:

- **nabavki stalnih sredstava čiji je naručilac Ustavni sud, a koje su financirane iz donatorskih sredstava, nisu bile izvršene putem javnog nadmetanja kako je regulirano propisima o javnim nabavkama na razini institucija Bosne i Hercegovine (točka 2.4.).**

2. NALAZI I PREPORUKE

2.1. Sustav internih kontrola

Revizija je uočila nedostatke u sustavu internih kontrola u dijelu koji se odnosi na donošenje određenih pravila, procedura i kriterija kojima se regulira potrošnja pojedinih kategorija troškova. Ustavni sud od svibnja 2002. do svibnja 2003. godine formalno nije funkcionirao istekom mandata sudaca u starom sazivu i neizvršenjem izbora sudaca koje bira Narodna skupština Republike Srpske. Sud u tom razdoblju nije mogao donositi odluke, te je došlo do povećanja neriješenih predmeta. Sekretarijat suda je nastavio pripremu predmeta. Uvjeti za rad Ustavnog suda stvoreni su tek u svibnju 2003. godine.

2.1.1. Pravila i procedure potrošnje

Ustavni sud je regulirao potrošnju pojedinih vrsta troškova donošenjem odluke o procedurama stvaranja obveza, i odluke o naknadama i drugim materijalnim pravima uposlenih u službi i naknadama sudaca Ustavnog suda.

Ustavni sud nije donio ostala pravila i procedure kojima se regulira potrošnja proračunskih sredstava vezano za uporabu vozila u službene svrhe, usluge održavanja opreme, troškove reprezentacije, i troškove korištenja mobilnih i fiksnih telefona (odluka o pravu korištenja službenih mobilnih telefona donesena je u svibnju 2003. godine).

Revizija preporuča da Ustavni sud bez odlaganja donese interna pravila potrošnje kojima se reguliraju kriteriji i procedure trošenja sredstava proračuna, čime se postiže veća ekonomičnost i efikasnost poslovanja. Navedena pravila potrošnje definiraju postupke kojima se stiče pravo na ostvarivanje pojedinih troškova i precizira odobravanje nastalih troškova od strane ovlaštenih osoba.

2.1.2. Informacijski sustav

U Ustavnom sudu postoji ustrojen informacijski sustav, sa uspostavljenom organizacionom kontrolom. Računala su povezani u lokalnu mrežu i na Internet.

Rukovodstvo Ustavnog suda još uvijek nije kreiralo razvojne planove informatizacije, koja bi im služila kao temelj za daljnju informatizaciju kako bi se nabavljala samo potrebna oprema i softveri. Također nije propisano i usvojeno nuputak o korištenju i uporabi računala i zaštiti podataka.

Rukovodstvo bi trebalo propisati i usvojiti plan razvoja informacijskog sustava, kao i nuputak o uporabi računala i zaštiti podataka u cilju uspostavljanja bolje organizacione kontrole.

Revizijom je utvrđeno da se rezervne kopije podataka prave redovito i na ustrojen način, međutim trake sa rezervnim kopijama se čuvaju u istoj prostoriji sa serverom, što predstavlja opasnost za očuvanje tih podataka koji bi npr. u slučaju požara ili slično bili izgubljeni zajedno sa kompletnom opremom.

Potrebno je osigurati adekvatan prostor i mjesto za čuvanje rezervnih kopija podataka, po mogućnosti metalni sef, koji bi trebao biti izmješten izvan prostorije u kojoj se nalazi server.

Prigodom rada na ISFU sustavu utvrđeno je da ne postoje adekvatne procedure kojima bi se otklonio rizik od unosa neodobrenih podataka ili nepostojećih faktura u sustav.

Nužno je propisati procedure za unos podataka u sustav, koje će nalagati autorizirani unos podataka i blagovremeno izvješćivanje i usuglašavanje dati naloga sa stvarno unesenim transakcijama.

2.2. Izvršenje proračuna

Ukupno planirani rashodi Ustavnog suda prema usvojenom Proračunu za 2002. godinu iznosili su **1.997.294 KM**. Ustavni sud je tijekom 2002. godine koristio tekuće rezerve proračuna u iznosu od **8.635 KM** namijenjene naknadama uposlenih za blagdane, tako da je ukupan proračun za 2002. godinu iznosio **2.005.929 KM**. Planirani rashodi za tekuće izdatke financirani su iz proračuna institucija BiH. Ustavni sud je tijekom 2002. godine koristio strane donacije za plaćanja poreza i doprinosa na naknade sudaca, zakup ureda Ustavnog suda u Banja Luci i nabavke stalnih sredstava u ukupnom iznosu od **410.433 KM** koje su prikazane u poslovnim knjigama.

Ostvareni ukupni rashodi Ustavnog suda za 2002. godinu iznosili su **1.826.239 KM**, ili **179.690 KM** manje od planiranih, što predstavlja ostvarenje **91 %** od plana.

Ustavni sud nije prekoračio ukupne troškove u odnosu na proračun za 2002. godinu.

Pregled izvršenja proračuna za 2002. godinu prikazan je u narednoj tablici:

PREGLED IZVRŠENJA PRORAČUNA ZA 2002. godinu

Tablica br. 1.

Iznosi u KM

Red br.	Vrsta rashoda	Odobreno proračunom 2002	Pre - raspodjela proračuna 2002	Tekuće rezerve proračuna na 2002	Proračun 2002 (4+5)	Ostvarenje proračuna 2002	Odstupanje (7-6)	Index 7/6
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I.	Tekući izdaci	1.967.294	1.937.294	8.635	1.945.929	1.766.244	-179.685	91
1.	Plaće uposlenih	866.389	996.389 *	-	996.389	966.713	- 29.676	97
2.	Naknade troškova uposlenih	98.094	128.094 *	8.635	136.729	122.389	- 14.340	89
3.	Naknade plaća sudaca	340.956	410.956 *	-	410.956	400.222	- 10.734	97
4.	Izdaci za materijal i usluge	411.152	221.152 *	-	221.152	158.482	- 62.670	72
5.	Izdaci za osig. i bank. usl.	-	-	-	-	1.213	1.213	-
6.	Ugovorene usluge	250.703	180.703 *	-	180.703	117.225	- 63.478	65
II.	Tekući grantovi	0	0	0	0	0	0	0
III.	Kapitalni izdaci	30.000	60.000 *	-	60.000	59.995	-5	100
IV.	Programi posebne namj	0	0	0	0	0	0	0
5	UKUPNO (I – IV)	1.997.294	1.997.294	8.635	2.005.929	1.826.239	- 179.690	91
	Broj uposlenih	29 **	29	-	29	33***	5	114

* Preraspodjelom proračuna prema odobrenju Trezora izvršeno je povećanje na plaćama uposlenih u iznosu od 130.000 KM, naknadama troškova uposlenih u iznosu od 30.000 KM, naknadama sudaca u iznosu 70.000 KM i kapitalnim izdacima u iznosu 30.000 KM, a smanjenje na izdacima za materijal i usluge u iznosu 190.000 KM i ugovorenim uslugama u iznosu od 70.000 KM.

** Proračunom nisu obuhvaćena 4 uposlena koja se financiraju iz proračuna

*** Ukupan broj uposlenih odnosi se na 23 stalno uposlena u službi, i to : troje sudaca iz starog saziva koji su bili u stalnom radnom odnosu a razriješeni su dužnosti i imaju pravo na plaću dvanaest mjeseci poslije razrješenja, jedan savjetnik iz starog saziva, i šest novih sudaca.

Ustavni sud nije prekoračio pojedine stavke proračuna (osim izdataka za bankarske usluge koji nisu bili planirani proračunom), niti ukupan godišnji proračun za 2002. godinu. Međutim, očigledno je da nije izvršeno odgovarajuće planiranje proračunskih stavki, što pokazuju ostvarene preraspodjele unutar pojedinih proračunskih stavki ostvarene u ukupnom iznosu od 260.000 KM. Također, plan uposlenih u proračunu nije obuhvatio sve uposlene koji se financiraju iz proračuna. Ustavni sud je napravio projekciju proračuna za 2002. godinu u iznosu 3.326.359 KM u odnosu na 45 uposlenih prema usvojenom pravilniku, koja je u postupku usvajanja od strane Trezora smanjena na 1.997.294 KM.

Ured za reviziju cijeni da se planiranju proračuna mora posvetiti više pozornosti vodeći računa o procijenjenim troškovima u odnosu na ukupan broj uposlenih koji se financiraju iz proračuna.

2.3. Financijska izvješća i računovodstvo

Revizija je izvršila ispitivanje finansijskih izvješća Ustavnog suda, i to tekućih izdataka i kapitalnih izdataka, te pribavila dostatno dokaza za njihovu ocjenu.

2.3.1. Tekući izdaci

Tekući izdaci Ustavnog suda financirani iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine ostvareni u 2002. godini iznosili su 1.766.244 KM. Izdaci se odnose na plaće i naknade uposlenih i naknade plaća sudaca, izdatke za materijal i usluge, izdatke za bankarske usluge i ugovorene usluge. Revizijom nisu uočene nepravilnosti, osim u dijelu kojim se preporuča donošenje odgovarajućih pravila i procedura kojima se regulira potrošnja sredstava koji se financiraju iz proračuna.

2.3.2. Kapitalni izdaci

Kapitalni izdaci Ustavnog suda financirani iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine ostvareni u 2002. godini iznosili su 59.995 KM. Sredstva donacija za iste namjene iznosila su 19.963 KM. Nabavke za kapitalna ulaganja odnosila su se na rekonstrukciju sale Ustavnog suda (30.305 KM iz proračuna i 19.964 iz donacija, što je ukupno 50.268 KM), nabavku računarske opreme (19.994 KM), troškove prijenosa vlasništva doniranog vozila (5.599 KM) i kupovinu dva telefaksa i televizora (4.097 KM).

Rekonstrukcija sale Ustavnog suda izvedena je na temelju direktnog poziva izabranim ponuđačima, a vezana je za izvođenja građevinsko-zanatskih i instalacionih radova na opremanju prevodilačkih kabina. Ukupna vrijednost izvedenih radova prema okončanoj situaciji firme «IN» Sarajevo iznosila je 50.268 KM. Vrijednost radova prema ugovoru iznosila je 49.791 KM. Vrijednost nabavki neznatno je veća od propisanog iznosa za koje je u tom slučaju obavezno prikupljanje ponuda putem javnog nadmetanja. Navedenu transakciju nismo smatrali kao kršenje zakonskih odredbi, već skretanje pozornosti da se buduća slična ulaganja za vrijednosti koje mogu prekoračiti 50.000 KM vrše putem javnog nadmetanja. Za poštivanje procedura nabavki nije od utjecaja to što je dio troškova plaćen iz donacija u slučaju kada je za vrijednost ukupnih nabavki naručilac Ustavni sud.

Za ostale nabavke izvršen je izbor najpovoljnijeg ponuđača prikupljanjem više ponuda.

Preporučamo da Ustavni sud dosljedno primjenjuje propisa koji reguliraju javne nabavke kako bi osiguralo transparentno i ravnopravno učešće svih ponuđača.

2.3.3. Popis – Inventura

Ustavni sud izvršio je popis stalnih sredstava, materijala, sitnog inventara, novčanih sredstava, potraživanja i obveza na dan 31.12.2002. godine. Stvarno stanje po popisu usuglašeno je sa stanjem u poslovnim knjigama Ustavnog suda.

2.4. Sredstva od donacija

Ustavni sud je tijekom 2002. godine koristio inozemne donacije Vlada SAD, Velike Britanije, Francuske i Španjolske.

Sud je u financijskim izvješćima prikazao prihode na temelju donacija u iznosu od **106.621 KM**, koje su realizirane preko Jedinstvenog računa Trezora. Navedenim donacijama financirani su troškovi poreza i doprinosa za naknade sudaca i prevodiocima i zakup ureda Ustavnog suda u Banja Luci. Ove donacije se vode u poslovnim knjigama.

U financijskim izvješćima na pozicijama sredstava i izvora sredstava prikazane su i donacije u nenovčanom obliku u iznosu od **303.812 KM** koje se odnose na nabavke stalnih sredstava za potrebe Ustavnog suda. Donacije su realizirane direktno sa računa donatora, a stalna sredstva su prema dokumentaciji prikazana u poslovnim knjigama.

Dio donacija ostvaren tijekom 2002. godine koje su također realizirane direktno sa računa donatora, odnose se na naknade pravnim savjetnicima i prevodiocima angažiranih od suda, i putne troškove stranih sudaca. Prema izvješćima koji se prave za donatore, u razdoblju od lipnja do prosinca 2002. godine realizirano je oko **200.000 KM** ovih donacija. Navedene donacije nisu prikazane u poslovnim knjigama, ali se vode vanbilančne evidencije i prave polugodišnja izvješća o utrošku sredstava.

Sva navedena sredstva iz donacija nisu planirana u proračunu.

Revizija je ispitala donacije koje su evidentirane u financijskim izvješćima Ustavnog suda kojima su financirane nabavke stalnih sredstava u iznosu od 287.301 KM. Nabavke se odnose na računarsku opremu (177.277 KM), namještaj (55.000 KM), vozila (35.060 KM), opremanje sale za sjednice (19.964 KM) i ostale kapitalne izdatke (16.511 KM).

Donacije se najvećim dijelom odnose na Vladu SAD koja se u svrhu unapređenja rada Ustavnog suda realizira preko OHR-a. Nabavke su u svim slučajevima izvršene na temelju direktnih poziva za dostavljanje ponuda izabranim dobavljačima bez javnog nadmetanja. Procedure izbora provodile su komisije formirane od strane Ustavnog suda (u pojedinim komisijama kao članovi nazočni su bili i predstavnici donatora). Mišljenja smo da se bez obzira na izvore financiranja, Ustavni sud trebao rukovoditi važećim propisima koji reguliraju procedure nabavki u slučajevima kada iznos pojedinačne nabavke prelazi 50.000 KM. Rečeno nam je da predstavnici donatora (konkretno OHR preko kojeg je izvršavana donacija SAD), nisu imali primjedbi na izvršene procedure prigodom nabavki.

Preporučamo da Ustavni sud planira sredstva od donacija u proračunu, čime bi se mogle ostvariti određene uštede proračunskih sredstava na pozicijama za koje i donatori planiraju realizaciju sredstava, a da se prikupljanje ponuda vrši primjenom propisa koji reguliraju postupke javnih nabavki.

3. OSVRT NA IZVRŠENU REVIZIJU 2001.

Ured za reviziju izvršilo je reviziju poslovanja Ustavnog suda za 2001. godinu, o čemu je sačinjen Izvješće o reviziji.

Osvrtom na preporuke prethodne revizije, utvrđeno je da Ustavni nije u cijelosti preuzeo sve aktivnosti na otklanjanju nedostataka konstatiranih revizijom, i to:

- nisu donesena sva pravila koja precizno određuju kriterije potrošnje određenih troškova;
- sredstva od donacija nisu obuhvaćena proračunom prema proračunskom načelu sveobuhvatnosti;
- preporuke za otklanjanje određenih slabosti informacijskog sustava Ustavnog suda nisu provedene.

4. SAŽETAK

Tijekom izvršavanja svog mandata revizija je uočila određene nedostatke u Ustavnom sudu koji se tiču sustava internih kontrola. Revizijom je utvrđeno da nedostaju određena pravila i procedure kojima se regulira potrošnja proračunskih sredstava.

Također su utvrđeni i određeni nedostaci informacijskog sustava Ustavnog suda koji nisu otklonjeni preporukama iz prethodne revizije.

Kontrolom izvršenja proračuna za 2002. godinu, bez obzira što Ustavni sud nije prekoračio ukupan godišnji proračun za 2002. godinu, utvrđeno je da nije izvršeno odgovarajuće planiranje proračunskih stavki, što je uzrokovalo preraspodjele unutar pojedinih stavki proračuna u iznosu od 260.000 KM. Također, proračunom nije obuhvaćen stvarni broj uposlenih koji se financira iz proračuna institucija BiH.

Revizija je ispitivala sredstva iz inozemnih donacija namijenjena za unapređenje rada Ustavnog suda. Konstatirano je da Ustavni sud nije planirao sredstva od donacija u proračunu, čime bi se mogle ostvariti određene uštede proračunskih sredstava na pozicijama za koje donatori planiraju sredstava.

Također, utvrđeno je da nisu poštivane procedure javnih nabavki realiziranih iz donacija prema propisima koji reguliraju ovu problematiku.

Ovlašteni revizor,

Dragoljub Kovinčić, dipl.oec., viši revizor v.r.

U revizijskom timu učestvovali:

Mirela Bošnjak, dipl.oec., pomoćni revizor v.r.

Nermin Hamzagić, dipl.oec., pomoćni revizor v.r.

Elvedin Grabovica, dipl.oec., IT revizor v.r.

Sarajevo, 10.09.2003 godine

M.P.